

ערביי ישראל

ניצה (קלינר) קסיר

הפורום לגיוון בתעסוקה

מרכז מפת"ח אשדוד

18.11.2015

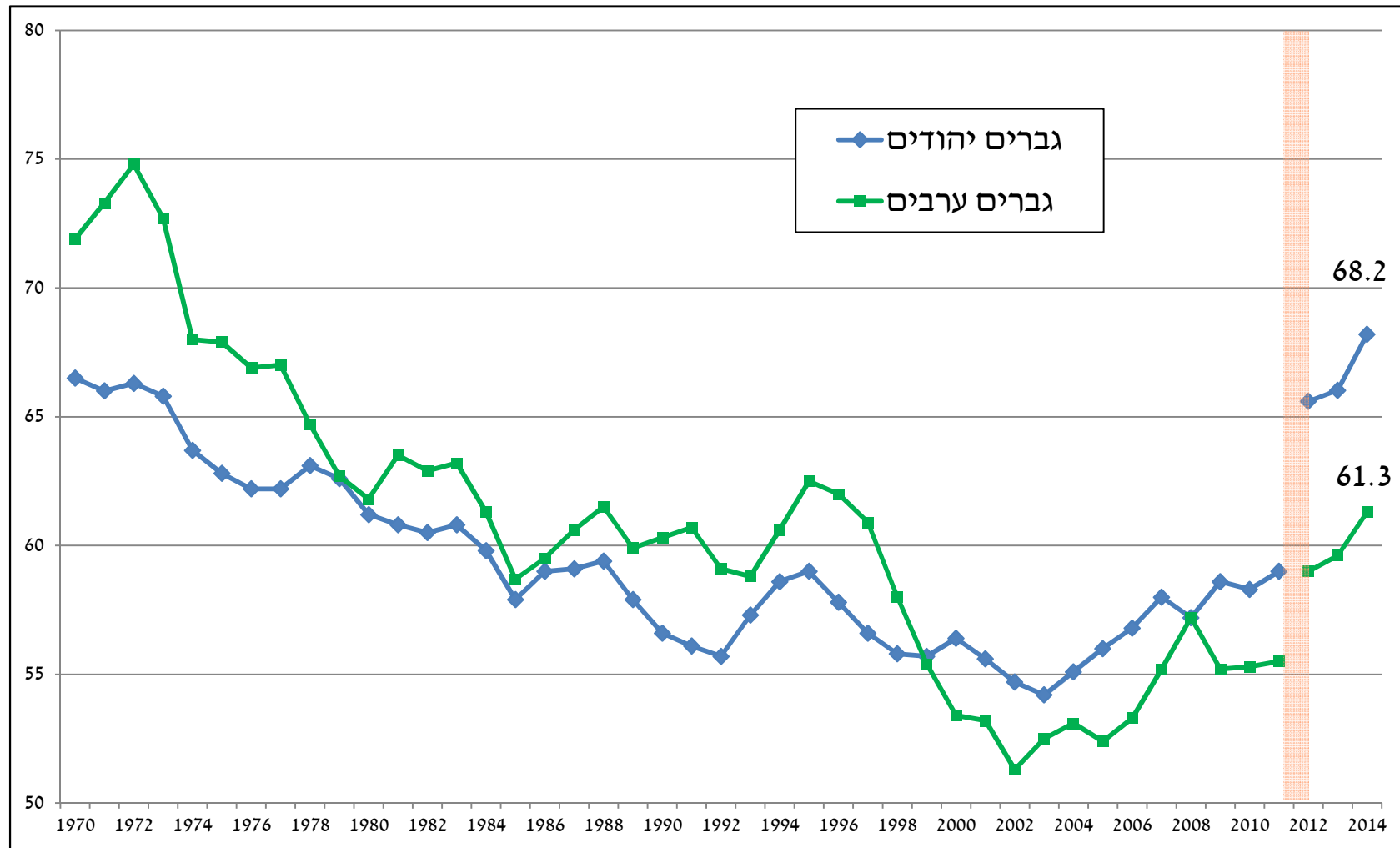

עובדות מרכזיות

שיעור תעסוקה - גברים, גילאי 15 ומעלה

1970-2014¹

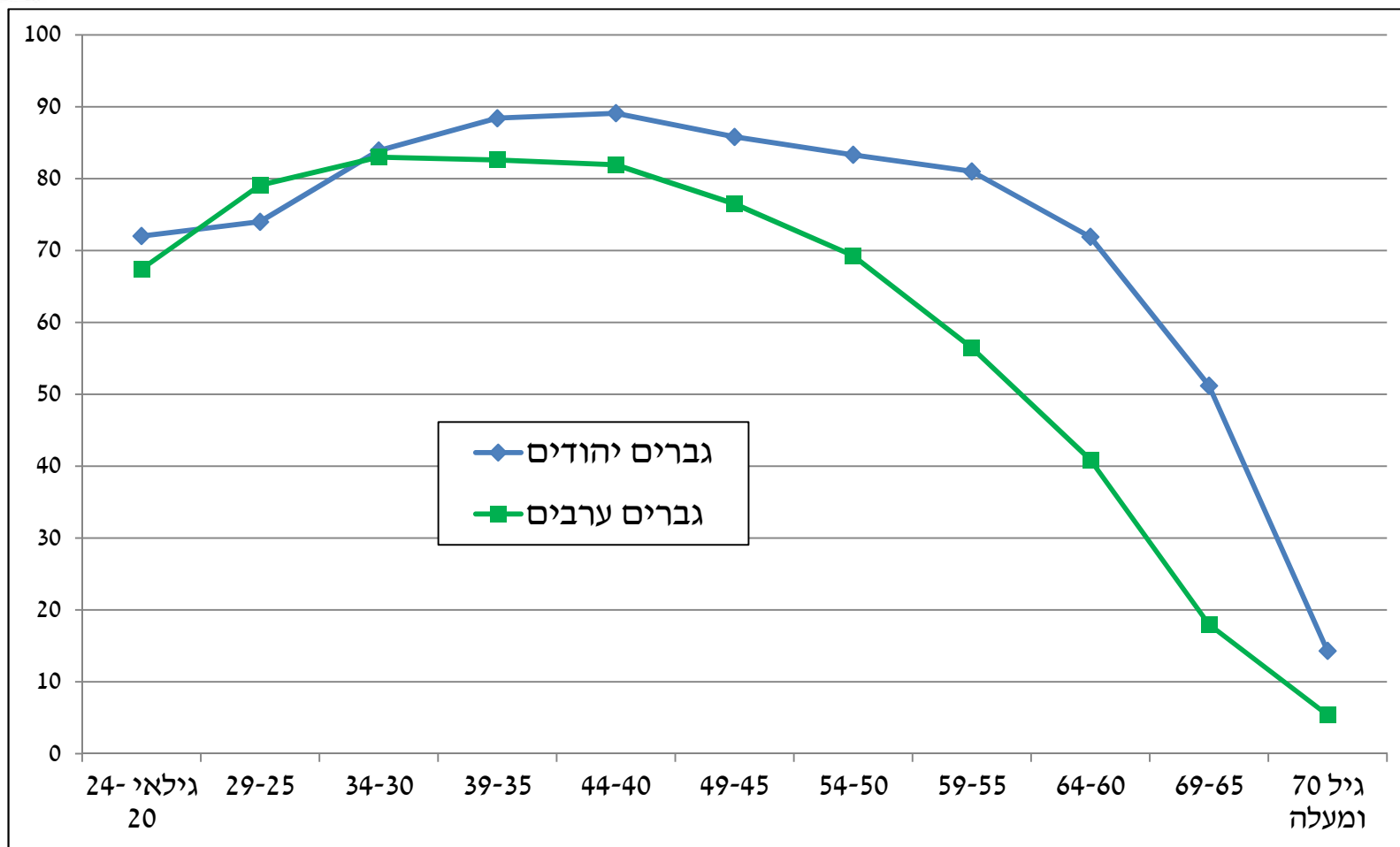

המקור: Kasir (Kaliner) Nitsa and Eran Yashiv (2014), "The Labor Market of Israeli Arabs – Key Features and Policy Solutions."

¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בין שנת 2011 ל-2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית.

שיעורי תעסוקה לפי גיל, 2014

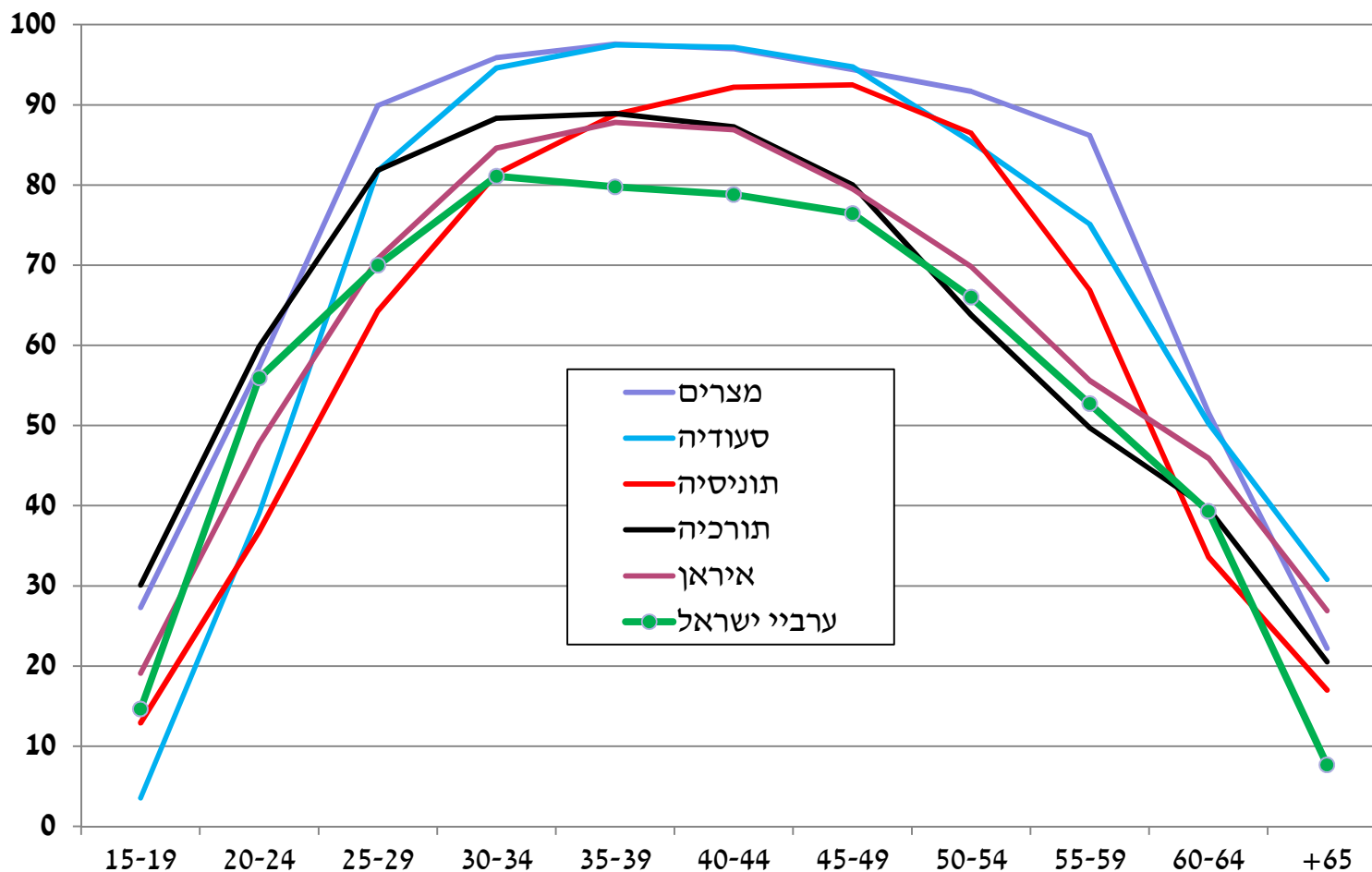

המקור: Kasir (Kaliner) Nitsa and Eran Yashiv (2014), "The Labor Market of Israeli Arabs – Key Features and Policy Solutions."

סקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

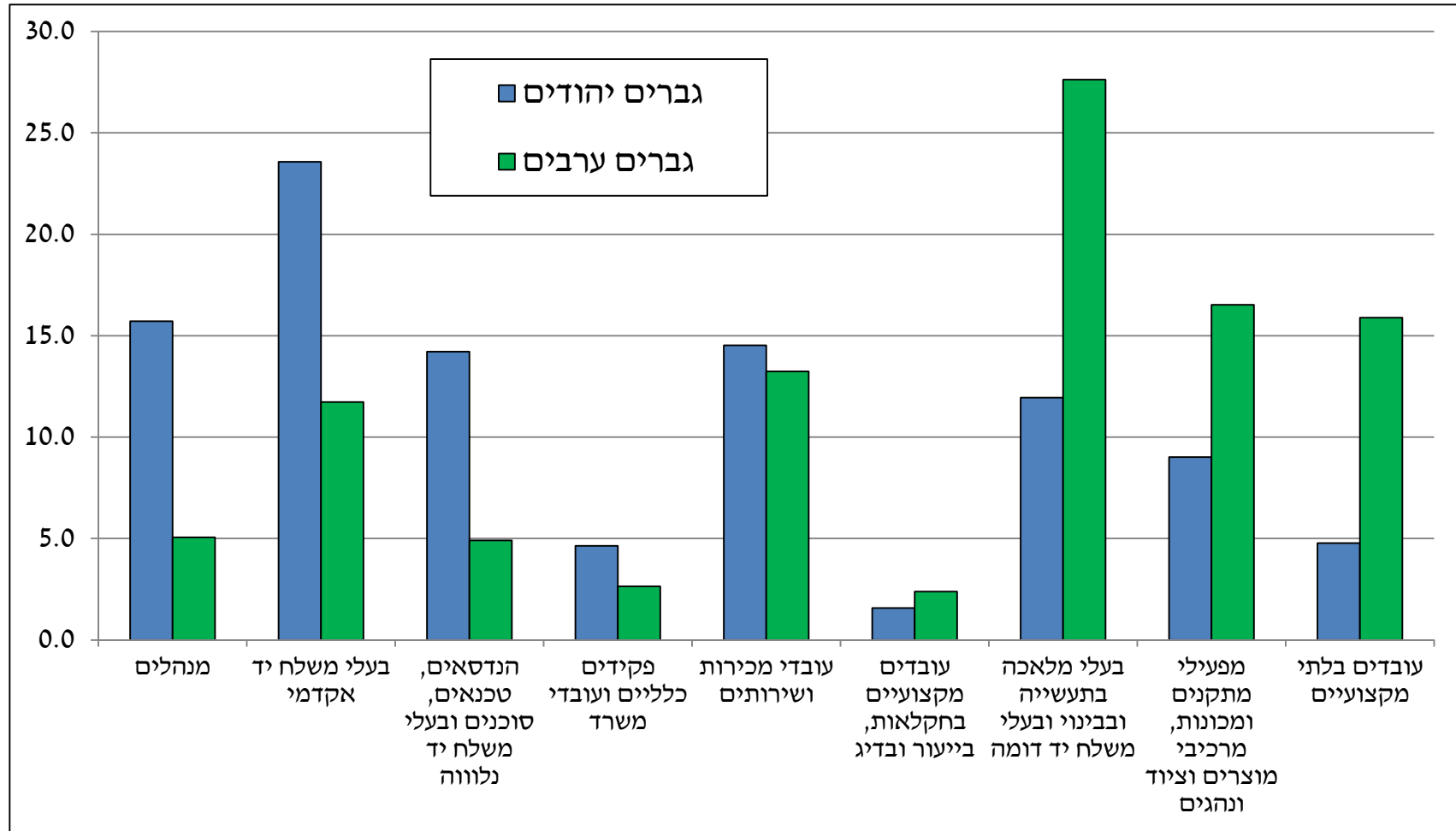

שיעור התעסוקה של גברים ערבים ישראלים ושל גברים במדינות ערביות ומוסלמיות, 2010/2011

מתוך: ישיב, קסיר (קלינר), "דפוסי ההשתתפות של ערביי ישראל בשוק העבודה", 2011, עיבודים מסקרי כוח אדם של הלמ"ס.

תעסוקת גברים ערבים ויהודים לפי ענף, 2014

המקור: Kasir (Kaliner) Nitsa and Eran Yashiv (2014), "The Labor Market of Israeli Arabs – Key Features and Policy Solutions."

סקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

הבעיות העיקריות בשוק העבודה בקרב הגברים הערבים

ריכוז תעסוקתי במשלחי יד בעלי מיומנות נמוכה וכושר פיס

← פרישה מוקדמת משוק העבודה המתאפשרת בשל:

- קיומן של תמיכות ממשלתיות

- מאפיין תרבותי - תמיכת הילדים בהוריהם מגיל צעיר

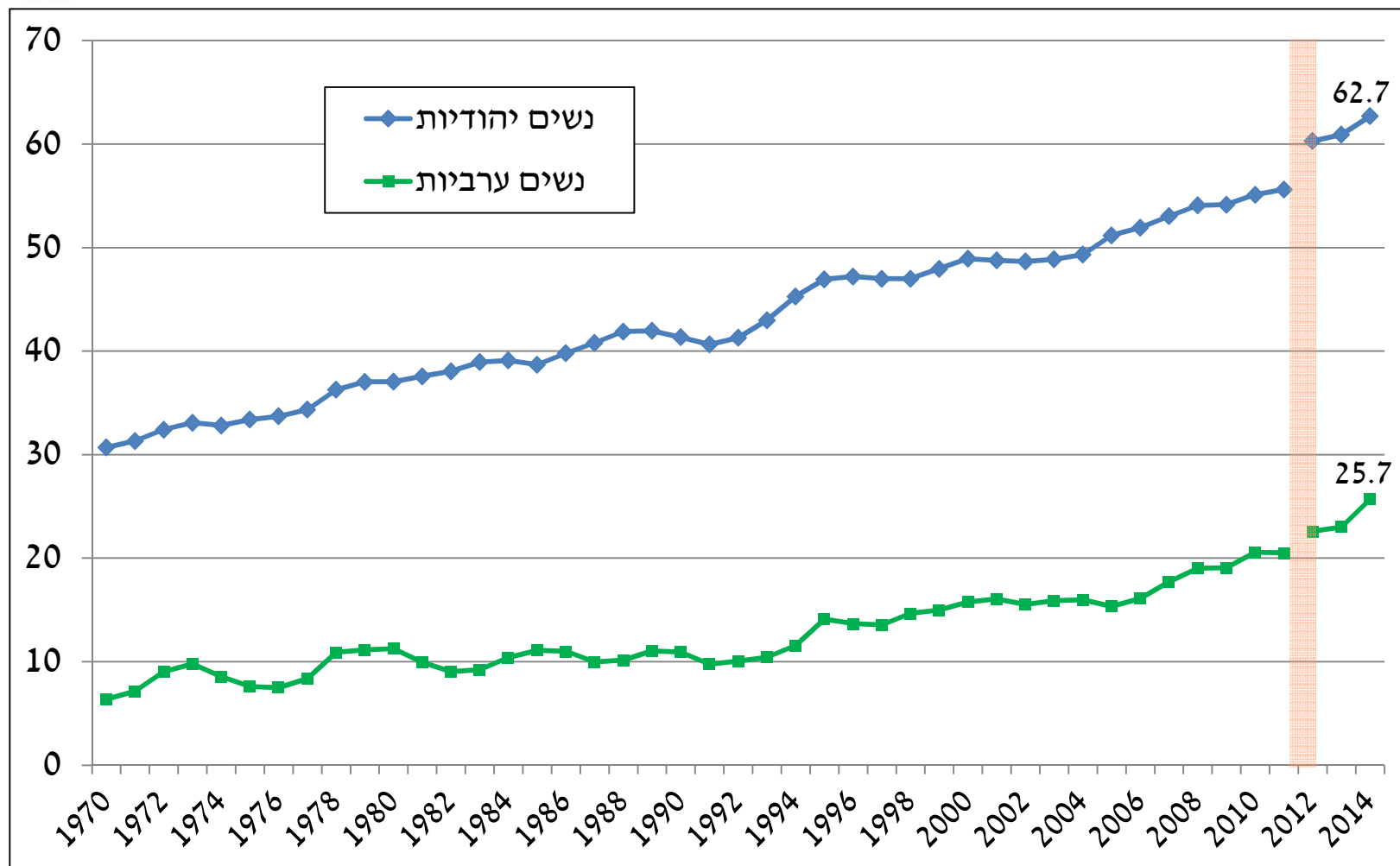
← שכר ממוצע נמוך יחסית *

גברים ערבים	גברים יהודים	
6,451	11,451	הכנסה ממוצעת (ש"ח)
43.8	46.2	שעות עבודה בשבוע (בדרך כלל)
34.6	57.6	שכר לשעת עבודה (ש"ח)

שיעור גבוה של גברים בעלי השכלה אקדמית שאינם מועסקים במקצועות הלימוד שלהם

שיעור תעסוקה – נשים, גילאי 15 ומעלה

1970-2014¹

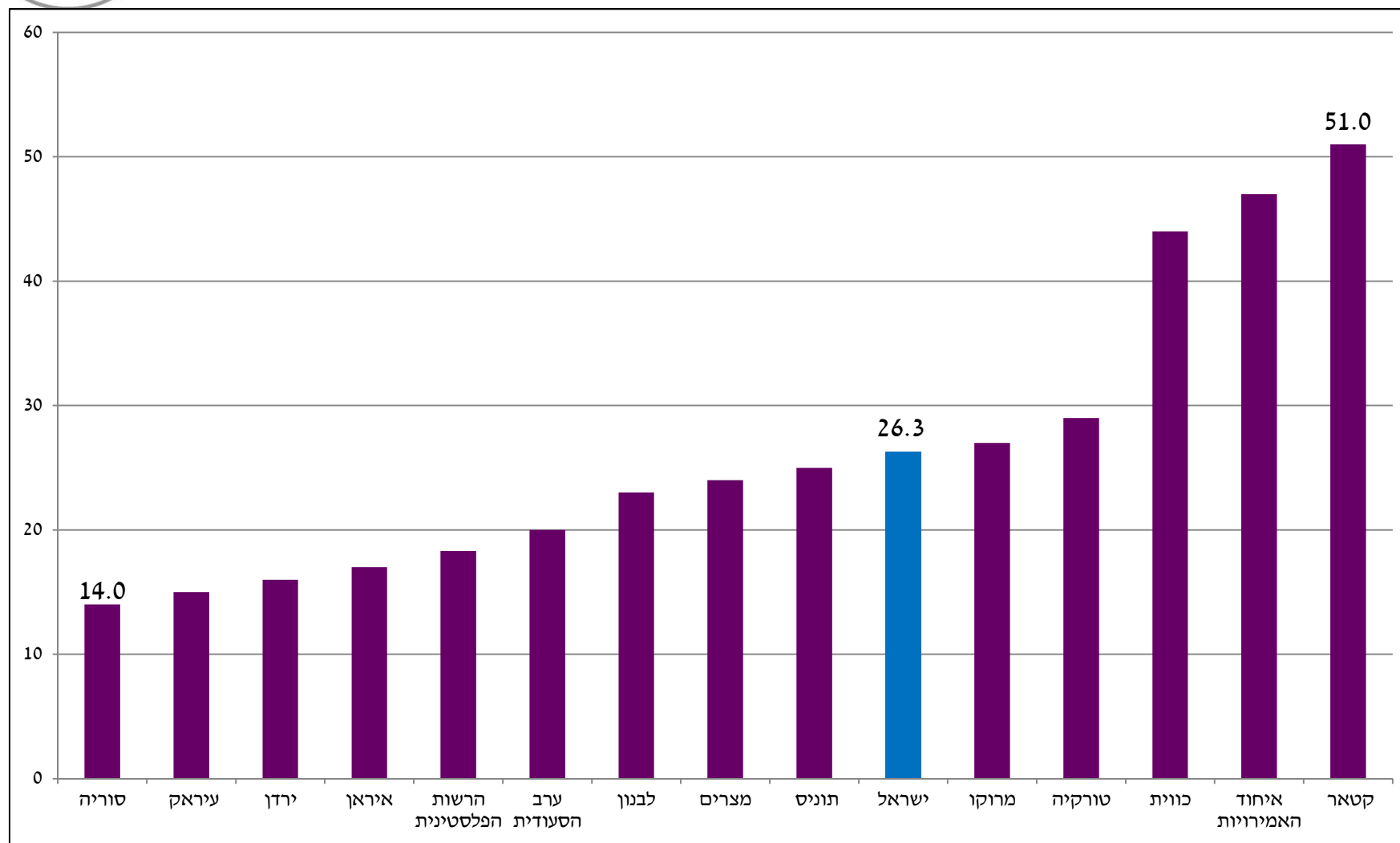

המקור: Kasir (Kaliner) Nitsa and Eran Yashiv (2014), "The Labor Market of Israeli Arabs – Key Features and Policy Solutions."

¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בין שנת 2011 ל-2012, מתעסוקה אזורית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית.

שיעור השתתפות של נשים ערביות בישראל ובמדינות ערביות, 2013

המקור: אתר הבנק העולמי, PCBS-הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הפלסטינית והשנתון הסטטיסטי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מודרניות לעומת מסורתיות (תרגיל שרירותי)

התפלגות ושיעור השתתפות של נשים ערביות לפי מידת מודרניות ¹		
שיעור השתתפות	משקל באוכלוסייה	
	9.2%	נשים מודרניות
	19.1%	נשים מסורתיות

המקור: עיבודים מהסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה 2005.

¹אישה "מודרנית" הוגדרה כאן כבעלת 13 ומעלה שנות לימוד; המצב המשפחתי- פרודה או גרושה או רווקה או נשואה (או אלמנה) עם לא יותר משני ילדים; משתמשת במחשב ובעלת רישיון נהיגה. אישה "מסורתית" הוגדרה בחישוב זה כערבייה בעלת 10 שנות לימוד ומטה; המצב המשפחתי- נשואה או אלמנה עם 3 ילדים ומעלה; ללא רישיון נהיגה ולא משתמשת במחשב. החישוב נעשה עבור נשים בנות 25-44.

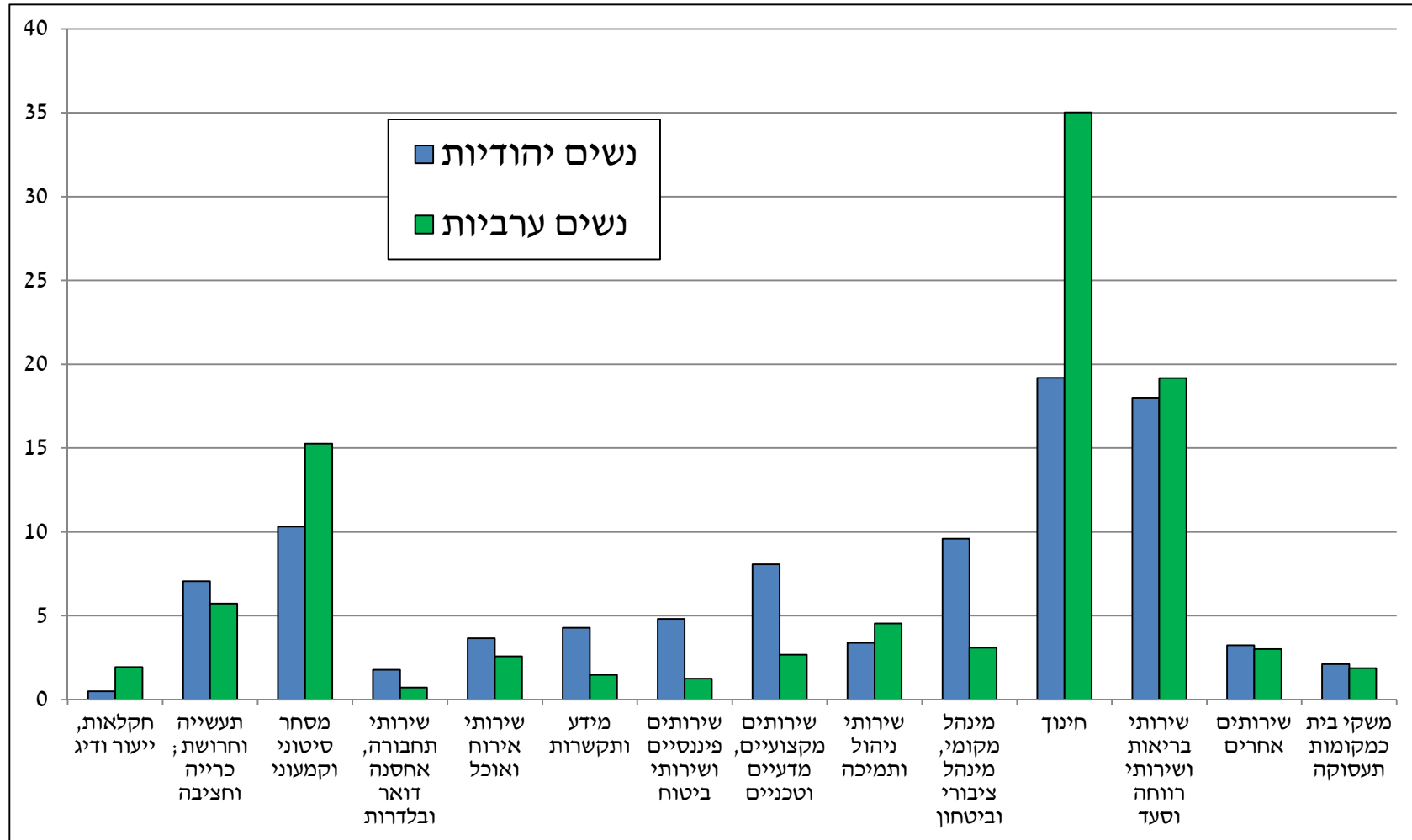
מודרניות לעומת מסורתיות (תרגיל שרירותי)

התפלגות ושיעור השתתפות של נשים ערביות לפי מידת מודרניות ¹		
שיעור השתתפות	משקל באוכלוסייה	
75.4%	9.2%	נשים מודרניות
1.0%	19.1%	נשים מסורתיות

המקור: עיבודים מהסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה 2005.

¹אישה "מודרנית" הוגדרה כאן כבעלת 13 ומעלה שנות לימוד; המצב המשפחתי-פרודה או גרושה או רווקה או נשואה (או אלמנה) עם לא יותר משני ילדים; משתמשת במחשב ובעלת רישיון נהיגה. אישה "מסורתית" הוגדרה בחישוב זה כערבייה בעלת 10 שנות לימוד ומטה; המצב המשפחתי-נשואה או אלמנה עם 3 ילדים ומעלה; ללא רישיון נהיגה ולא משתמשת במחשב. החישוב נעשה עבור נשים בנות 25-44.

תעסוקת נשים ערביות ויהודיות לפי ענף, 2014

המקור: Kasir (Kaliner) Nitsa and Eran Yashiv (2014), "The Labor Market of Israeli Arabs – Key Features and Policy Solutions." סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

הבעיות העיקריות בשוק העבודה בקרב הנשים הערביות

- שיעורי תעסוקה ושיעורי השתתפות נמוכים
- ריכוז תעסוקתי גבוה בחינוך ובשירותי בריאות ורווחה
- שיעורים ניכרים של עבודה חלקית

הבעיות העיקריות בשוק העבודה בקרב הנשים הערביות - המשך

הבעיות מתמקדות

- במבוגרות
- בנשים שלהן מספר רב של ילדים וילדים קטנים בפרט
- במתגוררות במקומות עם בעיית נגישות לתחבורה ציבורית
- בעלות השכלה נמוכה
- שאינן שולטות במיומנויות מודרניות
- בנשים עם תפיסות "מסורתיות" לגבי תפקיד האישה

הבעיות העיקריות

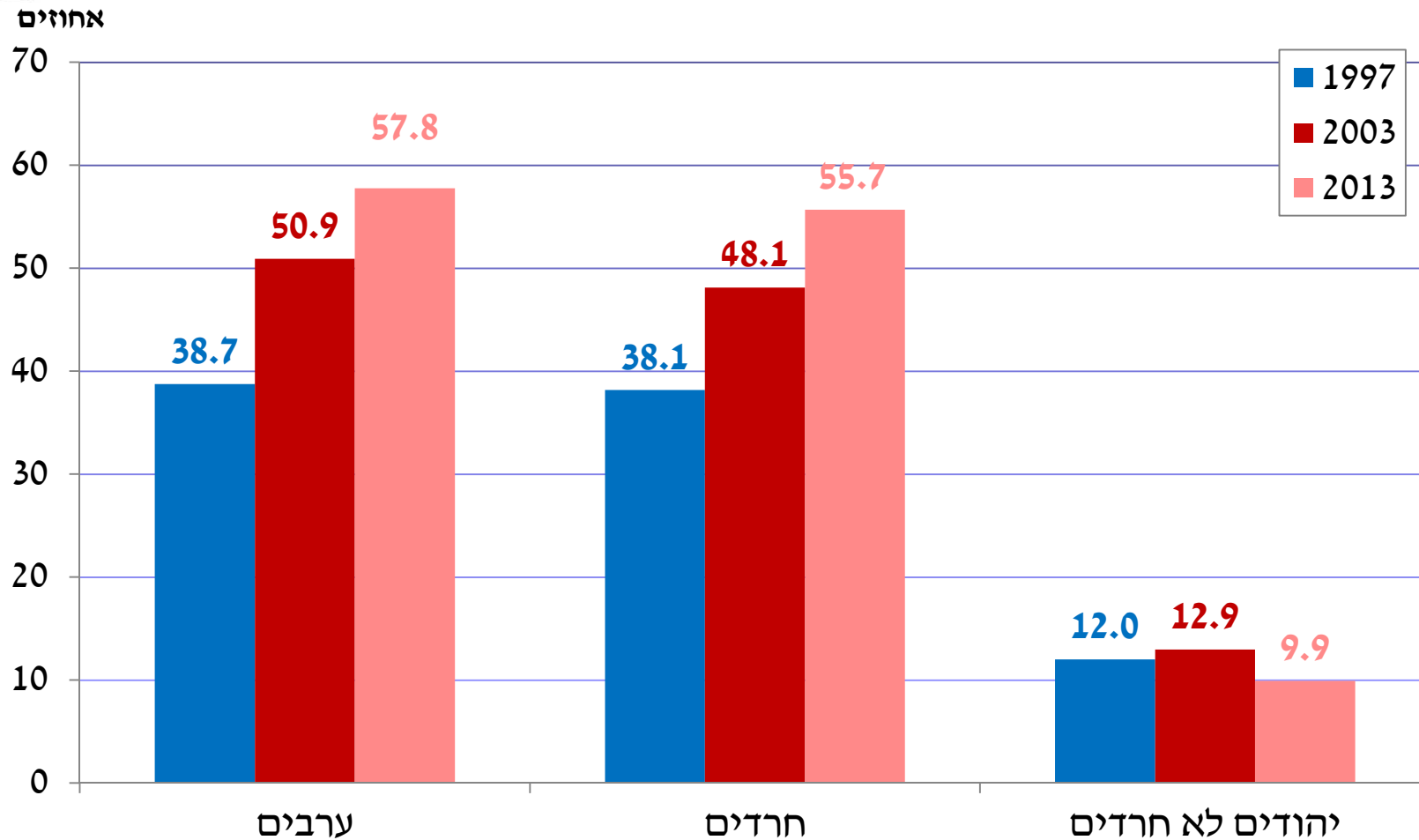
- עדויות לקיומה של אפליית הערבים בתחום השכר ובתחום התעסוקה
- ריכוז גיאוגרפי וענפי מעיד על מצב של הצטמצמות התעסוקה הערבית למרחב מוגבל בכל המישורים: המיומנויות, הפריון, השכר, המיקום, הניידות, היקפי המשרה ועוד

המשמעויות של השילוב החלקי של ערביי ישראל

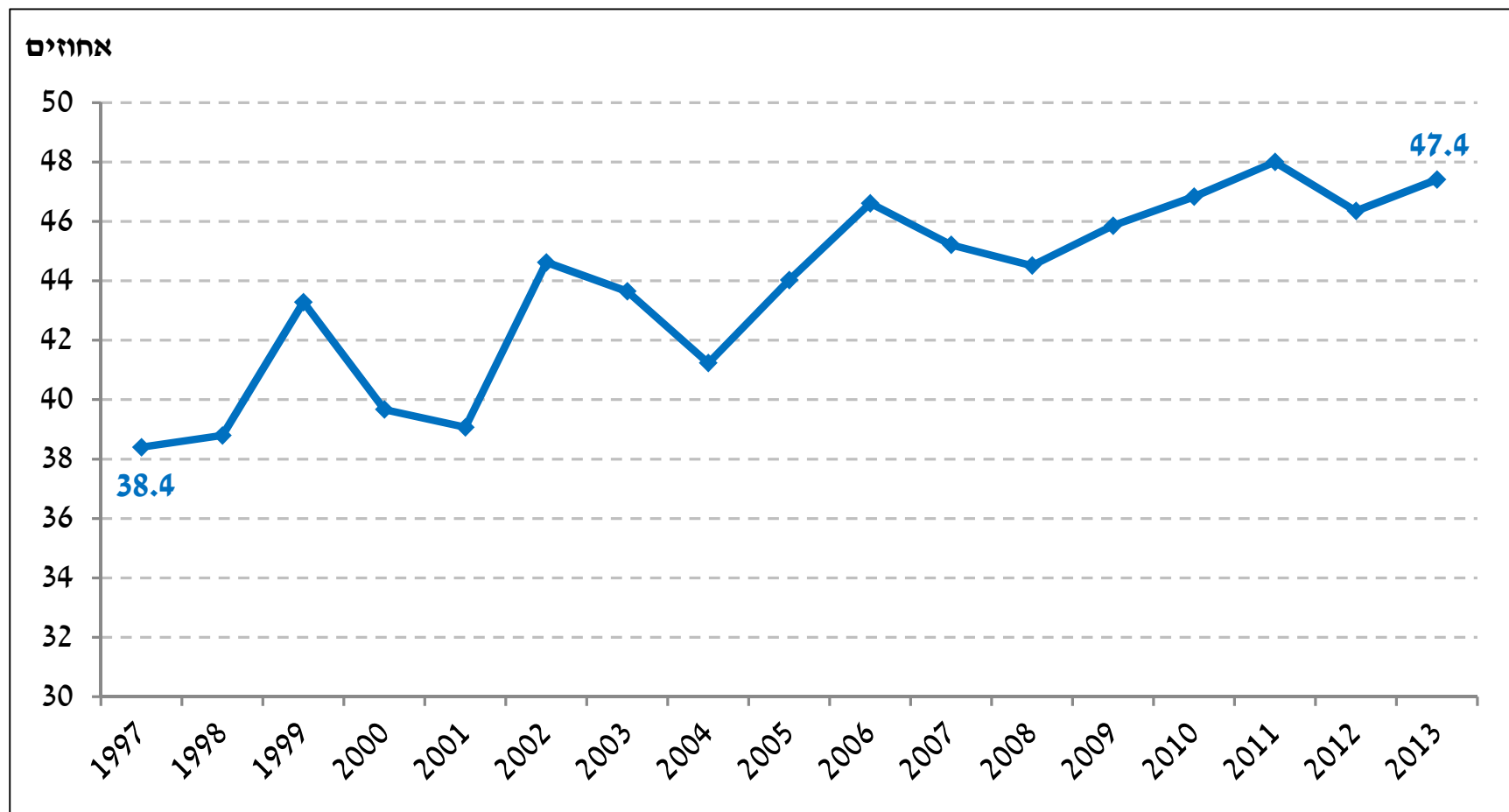

תחולת העוני היחסי (נפשות) לפי קבוצות אוכלוסייה 1997, 2003, ו-2013

שיעור הערבים העניים מסך העניים

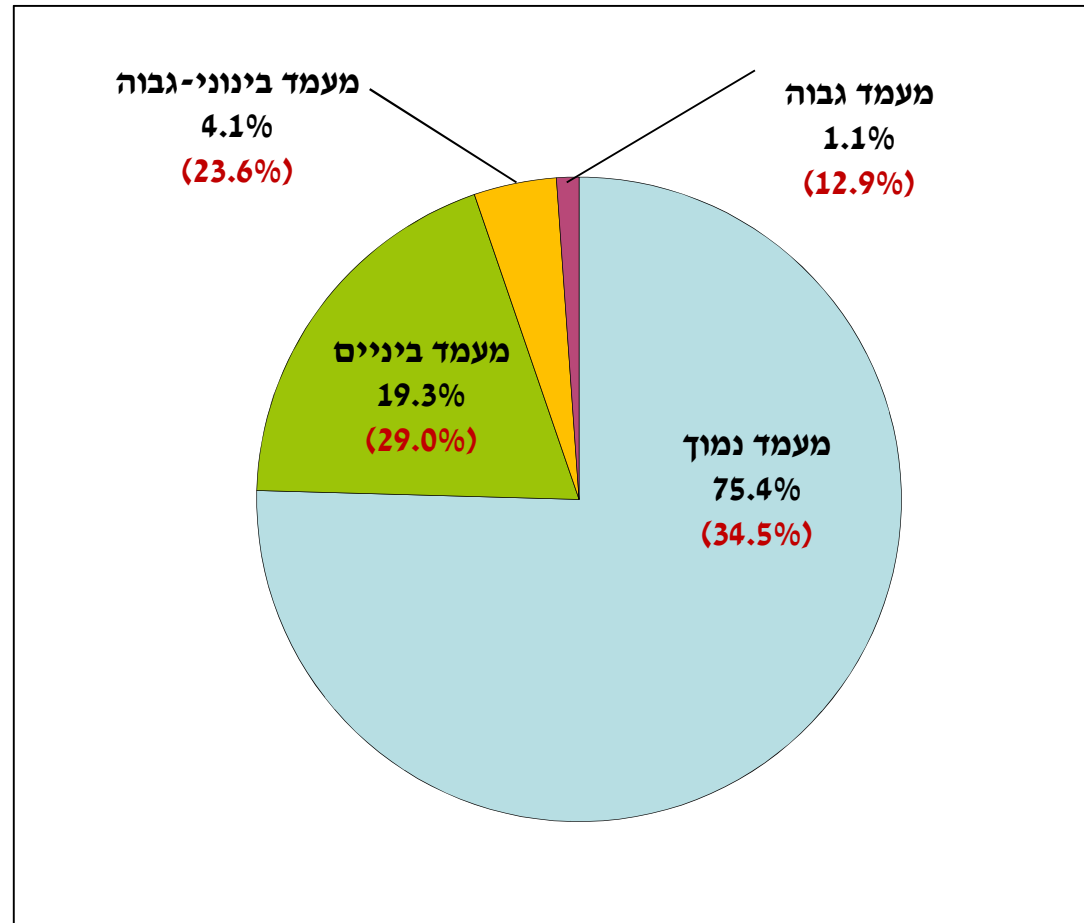

המגזר הערבי: חלוקה למעמדות, 2013

(בהשוואה לכלל האוכלוסייה)

מעמד ביניים: קבוצת האוכלוסייה הכוללת את משקי הבית שהכנסתם גבוהה מ-75 אחוזים מההכנסה החציונית (לנפש סטנדרטית), ונמוכה מ-125 אחוזים מההכנסה החציונית.

מעמד בינוני-גבוה: כולל את משקי הבית שהכנסתם גבוהה מ-125 אחוזים מההכנסה החציונית ונמוכה מ-200 אחוזים מההכנסה החציונית.

השלכות נוספות של השילוב החלקי בשוק העבודה

- הילדים נאלצים לסייע לפרנסת המשפחה - ויתור על רכישת השכלה היכולה לסייע להם בעתיד

← עוני בין-דורי

- פערים כלכליים ניכרים בין יהודים וערבים
- ניכור מהמדינה וממוסדותיה
- פגיעה משמעותית בתוצר

הגברת שילובם של ערביי ישראל בשוק העבודה

רציונל וכיוונים נדרשים

הרציונל בבסיס המלצות המדיניות

הבעיות

- מבניות ברמה מקרו-כלכלית
- הצטברות של בעיות משמעותיות במשך עשורים

כיוונים

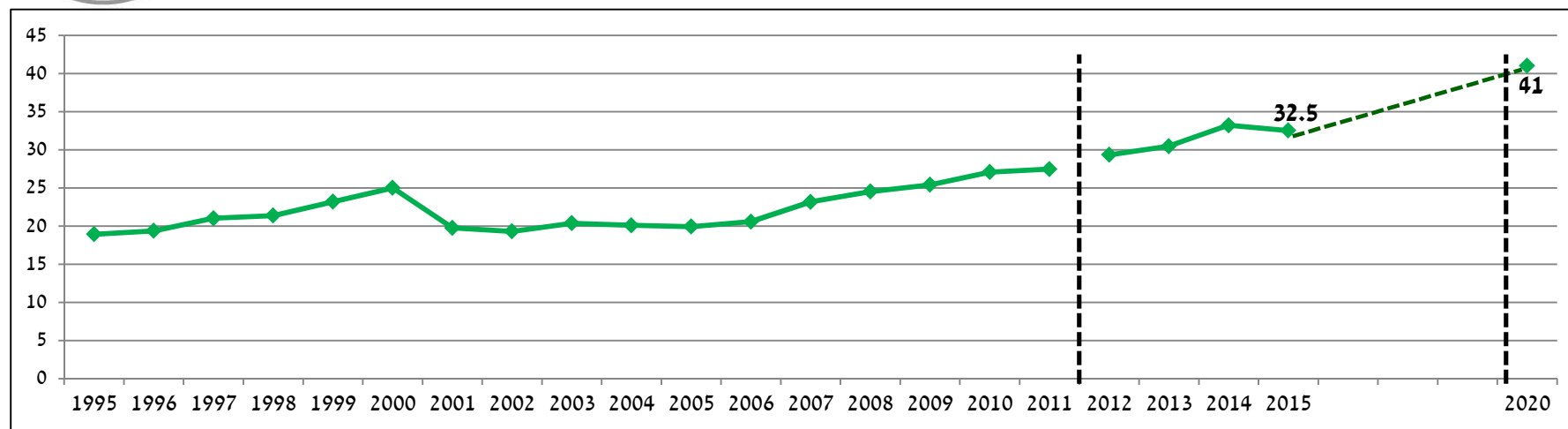
- נדרשת רפורמה נרחבת
- מהלך פיסקלי משמעותי ולא שינויי תקציב
נקודתיים

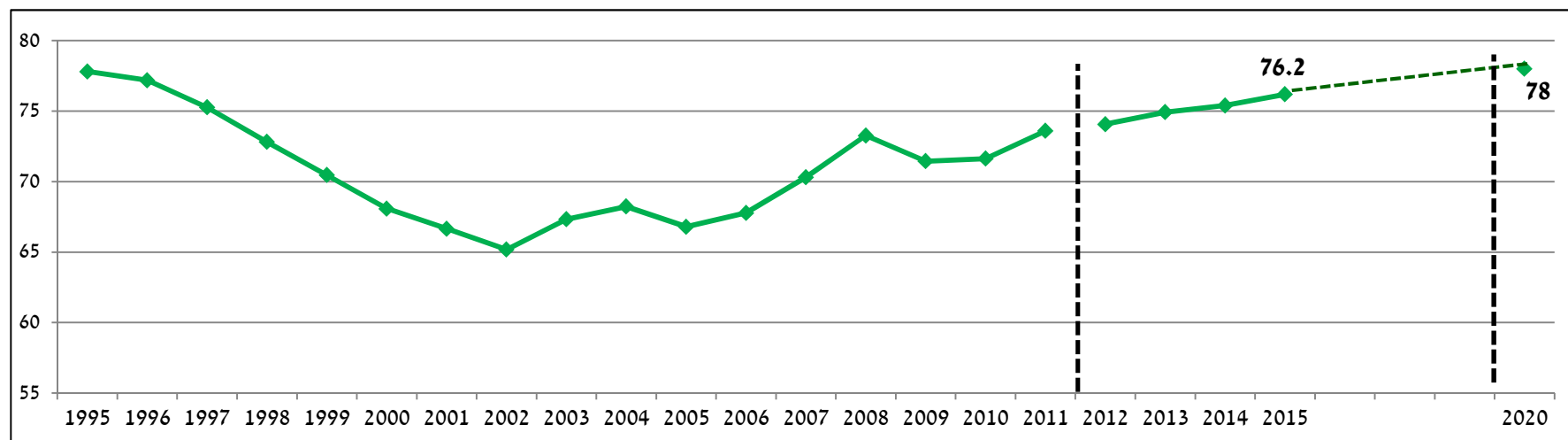
בדרך אל היעד – יעדי משנה לשיעורי התעסוקה

(גילאי 25-64, גברים ערבים ונשים ערביות)¹

נשים ערביות (גילאי 25-64)

גברים ערבים (גילאי 25-64)

¹ בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בין שנת 2011 ל-2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית.

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בשנת 2015 הנתונים הם ממוצע של שלושת הרבעונים הראשונים.

מדיניות ממשלתית – הבעיות שבהן צריכה המדיניות לטפל

לנוכח עוצמת הבעיה נדרשת מדיניות רחבה נוספת שתטפל ב:

- העלאת רמת ההשכלה והמיומנות
- הקטנת עלויות היציאה לעבודה
- שינוי נורמות חברתיות בדבר יציאת נשים לעבודה
- שיפור התחבורה הפיזית והגדלת הנגישות הפיזית של מקומות העבודה
- גישור על קשיים שונים, כגון העדר מידע, קושי בניידות ואפליה

תחומים שבהם נדרשת התערבות ממשלתית

- עידוד הביקוש לעבודה
- מרכזי תעסוקה
- מענק עבודה והגברת המודעות
- סבסוד החינוך וההשכלה בכל הרמות
- הכשרה המקצועית
- עידוד תעסוקת ערבים במקום עובדים זרים
- עידוד תעסוקת נשים – מרכזי הכוון, מעונות יום
- סבסוד הסדרי הסעה והמשך השקעה בתשתית תחבורתית
- חקיקה נגד אפליה והגברת האכיפה

הצעדים מתייחסים למדיניות ארוכת טווח שתתפרס על פני מספר שנים, תוך לקיחה בחשבון גם את המצב המאקרו כלכלי והגרעון בתקציב.

התשואה מצעדי המדיניות

ההשקעה תוביל ל -

- שיפור המצב הכלכלי של המגזר הערבי
- צמצום הפערים הכלכליים בין יהודים וערבים, וצמצום הניכור מהמדינה וממוסדותיה
- צמיחה כלכלית - שיעור תשואה פנימי של 7% אחוזים לשנה*
- הגדלת המיסוי וצמצום היקף תשלומי ההעברה

תודה על ההקשבה